No 1936 | 185

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is ƒ 5,00; voor de buitensteden ƒ 6,00; franko door het geheele Rijk. *Brieven, Gelden*, enz. FRANKO te adresseren aan het Bureau dezer COURANT.

DINGSDAG, 6 SEPTEMBER.

AMSTERDAM, 5 September.

Zijn wij dan niet gebonden door de onderhandelingen van het vorig Ministerie met Rome, in verband met hetgeen de Paus, dien ten gevolge, verrigt heeft?

De beslissing dezer vraag lag, bij de beraadslaging over artikel 5 van de Wet, buiten de bevoegdheid der Staten-Generaal.

Maar het spreekt van zelf dat ze, met het oog niet enkel op het *belang*, maar ook en bovenal op de *eer der Natie*, van het hoogste gewigt is.

Daarom is het wenschelijk de argumenten die voor de verbindende kracht bijgebragt zijn, te doen kennen in hun volle waardij.

Wenschelijk tevens zich niet te laten wegslepen door redeneringen die tegen den toets eener bedaarde en onbevangen overweging, niet bestand zijn.

—

„Wat is geschied door het vorige Gouvernement? Het heeft met Rome onderhandeld op grond eener vrijheid, welke door deze wet zou worden beperkt. Gewis zou Rome, indien deze wet eenigzins ware te voorzien geweest, zich aan het konkordaat hebben gehouden. Deze wet moet dus aan het Hof van Rome als strijdig met de eerlijkheid en goede trouw voorkomen." ....

„Ik vraag, welke houding kan het tegenover Rome hebben, na al hetgeen geschied is, na de overeenkomst, gesloten op grond der vrijheid, welke de Paus krachtens onze Staatsregeling heeft om het kerkgenootschap te regelen, welke houding kan het hebben, om Rome tegen te werpen: „Er bestaat eene wet, waarop het vorig Gouvernement niet heeft gedacht. Die wet staat u in den weg. Wel wordt, wij erkennen het, de geldigheid dier wet algemeen in twijfel getrokken, maar zij staat u in den weg, en wij zullen dus de overeenkomst, ten gevolge waarvan gij hebt georganiseerd, als niet geschied beschouwen." Ik vraag, of men met zulke redenen tegenover het Hoofd der Katholieke Kerk, zonder de eerlijkheid en goede trouw in het oog van Rome te kwetsen, kan optreden?"

„Hetgeen overtreding zou kunnen worden zoo dit voorstel wet wierd, was geene overtreding van eenige wet tot dus ver. Tot dus ver was men volkomen vrij — was Rome volkomen vrij om bisschoppelijke zetels te stellen, waar het dit in het belang van het Katholieke kerkgenootschap alhier wenschelijk achtte; maar nu zou die regeling, voltooid zonder dat eenige wet werd overtreden, ten gevolge van de thans voorgestelde wet ophouden te gelden. Dit schijnt mij, na hetgeen de Paus in het vertrouwen op de door de opheffing van het concordaat verkregene grondwettige vrijheid heeft gedaan, het verwijt, de beschuldiging van kwade trouw niet te kunnen ontgaan." (1)

„Ik dien een enkel woord te zeggen over eene der beweringen, voorkomende in de aan ons medegedeelde nota van den Nederlandschen gezant te Rome van 27 Julij. Daar lees ik: „Mais, quelles que soient les expressions dont on s'est servi dans ces notes, celles-ci n'ont ni le caractère ni la valeur d'une convention ratifiée. Elles restent de simples notes, servant uniquement à faire connaître l'opinion du Ministère, dont elles sont émanées."

„Volgt hieruit, dat door eene opvolgende Regering eene conventie door vorige Ministers aangegaan, en door het Hoofd van den Staat uitdrukkelijk goedgekeurd (men zie het kabinets-rescript van 16 Oct. 1852), niet behoeft nagekomen te worden? Wordt dit inderdaad beweerd, zoo als ik dit gisteren van den Minister van Buitenlandsche Zaken heb meenen te hooren? *dan*, Mijne Heeren, ik zeg het met ronde woorden, *zou ik mij schamen Nederlander te zijn.* Hoe, Mijne Heeren, over een punt, dat eene beslissing moet erlangen, wordt onderhandeld van beide zijden. Men kiest ook van beide zijden den vorm van diplomatieke nota's. Na de wisseling van zes dergelijke nota's komt eene conventie tot stand, die door het Hoofd van den Staat uitdrukkelijk wordt goedgekeurd en dan zou men kunnen zeggen na de uitvoering door een der partijen aan die overeenkomst gegeven: „Wij zijn niet verpligt dergelijke overeenkomst op te volgen: er ontbreekt iets *aan den vorm*; er is geen tractaat gesloten; er is geene wet, waarbij die overeenkomst wordt goedgekeurd." Ik herhaal het, in deze discussie hebben wij, gelijk ik reeds vroeger zeide, vele woorden hooren bezigen in een anderen zin, dan den gewonen, maar ik hoop toch, dat het woord „*eerlijkheid*" in Nederland zijne oude beteekenis zal behouden." 2)

—

Wat is nu, tegen deze bedenkingen, het hoofdargument geweest van den *minister van Justitie?*

„Ik heb beloofd niet scherp te zullen zijn, maar ik moet bekennen, het is voor de eerste maal in mijn leven, dat men gezegd heeft, dat een voorstel hetwelk van mij was uitgegaan, waarvan de verantwoordelijkheid op mij rustte, eene daad was van kwade trouw. Hoe komt men tot dat besluit? Ik zal de redenering volgen, ontleden en u dan laten oordeelen. Wij spreken hier alleen over de plaatsen van vestiging. En nu vraag ik: waar is de overeenkomst, waarbij aan Rome is gezegd, dat het bisschoppelijke zetels zou kunnen vestigen waar het goedvond? Hoe komt men tot die overeenkomst? Ik vind die niet; en hetgeen mij het meest van alles bevreemdt is, dat een lid van het vorig Ministerie die overeenkomst gevonden heeft, daar, zoo ik meen, dat Ministerie heeft te kennen gegeven, dat het, even als wij, verrast was door de aanwijwijzing van die zetels, ja een lid van het Ministerie zich aan Rome beklaagd heeft over die plaatsen van vestiging. Hoe komt men nu tot die overeenkomst? Men zegt: wij hebben aan Rome vrijheid van organisatie gegeven, en omdat die vrijheid gegeven is moeten wij alles, wat Rome georganiseerd heeft, goedkeuren, of wij verbreken onze verbindtenis. Voorzeker, ik kan gerust zijn over het mij toegeworpen woord; indien ik naga de beschuldiging, die men hier op zich laadt. Wat zegt men toch? Wij hebben aan Rome een stuk wit papier gegeven, en wij hebben gezegd: schrijf er uwe geheele organisatie op zoo als gij dit goedvindt, haal er bij al wat in het stof der eeuwen reeds bij u zelfs bedolven lag, maak er voorschriften in, die noodwendig onrust in het land moeten brengen en het land in vuur en vlam kunnen zetten; ik heb mij voor 's hands verbonden, om al wat gij op dit wit papier schrijft, als eene verbindtenis na te komen, als eene verbindtenis, die ik niet schenden mag. Daartoe moet de spreker komen, om te kunnen zeggen: er bestaat eene overeenkomst omtrent de plaatsen van vestiging en de aanwijzing van zetels, die hem en ons heeft verrast. Mijne Heeren! ik verwerp de beschuldiging, op mij geworpen, maar als ik ze aanneem en in de schaal leg tegen die, welke men op zich laadt door te zeggen: zóó hebben wij ons overgegeven; dan weegt de mijne ligt. Maar ik ontken het. Ik wil het aannemen, dat de spreker het zoo niet heeft gemeend; ik wil het vooral aannemen ten opzigte van de overige leden van het vorig Ministerie, aan wie ik steeds de hand heb gegeven, vóór en tijdens zij als Ministers waren opgetreden en na hunne aftreding. De edelmoedigheid vordert van mij, dat ik hen verdedig tegen zoodanige beschuldiging, alsof zij zich met handen en voeten gebonden zonder hebben overgegeven. Ik zeg, de edelmoedigheid vordert dit van mij, want ook zij hebben mij eenmaal, nadat ik was afgetreden, verdedigd. Neen, zóó hebben zij zich niet overgegeven. Het is waar, zij hebben gezegd: geef u eene organisatie, maar zij hebben er tevens bijgevoegd: deel ze mij mede, opdat ik u kunne waarschuwen, opdat ik niet in de verpligting kome om, met de Grondwet in de hand, er tegen op te komen."

Wij kunnen hierin niet berusten.

Dit is, in ons oog, meer eene *rhetorische wending*, dan een krachtig argument.

Wat had het vorig Ministerie gedaan?

Het had aan het Hof van Rome verzekerd, dat er, door de Grondwet volkomene vrijheid van organisatie verleend was.

Met die woorden, *vrije organisatie*, werd door dat Ministerie, ook het regt bedoeld om, naar goedvinden, de zetels der Bisschoppen te bepalen.

Het Ministerie verzocht wel voorafgaande mededeeling der organisatie om te kunnen waarschuwen; —

Maar het was een *verzoek*; er werd eene *waarschuwing* bedoeld.

Derhalve, als de Minister aan zijne voorgangers deze woorden in den mond legt:

„Zij hebben gezegd: geef u eene organisatie, maar zij hebben er tevens bijgevoegd: deel ze mij mede, opdat ik u kunne waarschuwen, *opdat ik niet in de verpligting kome om*, MET DE GRONDWET IN DE HAND, *er tegen op te komen*;"

dan zijn deze laatste woorden in tegenspraak met hetgeen omtrent de leer en de bedoeling van dat Ministerie overbekend is.

—

Het voorgaande ontleenen wij aan.... het jongste Nommer van den *Nederlander*. Wij maken gaarne en zonder voorbehoud dat gansche artikel tot het onze, onder dankbetuiging aan den *Nederlander* van, door de opname van dit artikel, *voor zijne lezers* een nieuw licht verspreid te hebben over de aanhangige questie.

In eene noot voegt de *Nederlander* aan dit artikel het volgende toe: »*Ingezonden.* — Zonder ons voor dit betoog verantwoordelijk te stellen, achten ook wij *dat er* NIET TE ZEER *op den eisch der goede trouw* (in verband evenwel ook tot hetgeen de heer *van Bosse* in de Tweede Kamer *misleiding* genoemd heeft) *kan worden gelet.*"

Te zijner tijd zal, vertrouwen wij, blijken, dat er zeer ten onregte van *misleiding* sprake is geweest.

Dat de *Nederlander* zich voor het medegedeelde betoog niet verantwoordelijk stelt, blijve in het midden gelaten. Opmerkelijk is het desniettemin, dat men al meer en meer in Nederland terug komt tot de overtuiging, »*dat er* NIET TE ZEER *op den eisch der goede trouw kan gelet worden.*" Wij vergenoegen ons voor heden dit feit te konstateeren, als een teeken van terugkeer tot de betere geaardheid van het Nederlandsche volk.

De *Nederlander* heeft gemeend de eerste alinea van het overgenomen artikel van de volgende noot te moeten vergezellen:

»Billijkerwijze behoort men, bij naauwgezetheid omtrent het regt van den Paus, ook te letten op hetgeen hij voor alsnog (ten aanzien van het resideren in de hoofdplaats) *niet heeft verrigt.*" Wij willen niet onderzoeken wat door dit laatste, vrij dubbelzinnig gestelde, woord kan bedoeld zijn. Dit slechts: dat, ons bedunkens, niet gelet behoeft te worden op wat de Paus niet heeft verrigt, maar wel op wat regt is en »op den eisch der goede trouw."

—

De *N. R. Courant* schrijft:

»Gedurende een paar dagen tracht de *Nederlander* het denkbeeld ingang te doen vinden, dat de regering de wet, na goedkeuring ook der Eerste Kamer, zoude kunnen intrekken.

»De *Nederlander* schijnt die intrekking wenschelijk te achten. Geen wonder! de anti-revolutionnairen voelen hun geweten bezwaard, met voor eene wet te hebben gestemd, die zij als eene politieke feil, als verbitterend en teleurstellend beschouwen.

»De intrekking is echter niet denkbaar van eene wet waarmede men de Tweede Kamer alleen tien dagen in openbare zittingen heeft bezig gehouden, zonder nog het werk in de sectien te rekenen.

»Zij is niet denkbaar, omdat de regering de geldigheid der wet van Germinal heeft aangenomen en de wenschelijkheid harer afschaffing betoogd. Wordt de wet ingetrokken, dan zou, naar het oordeel der regering, de wet van Germinal van kracht blijven.

»Dit middel tot bevrediging van het geweten der anti-revolutionnairen kan dus niet gelukken.

»Als de Eerste Kamer onverhoopt de wet aanneemt, dan zal het berwaard blijven met het bewustzijn van voor eene wet gestemd te hebben, met de overtuiging, dat hare aanbieding eene politieke feil was, die zij verbittert en te leur stelt."

—

Het Goudsch *Kronijkske* is onverbeterlijk en, met het oog op de belangen des Vaderlands, mogen wij zijne verbitterende taal niet onopgemerkt laten. Er moet heden te Gouda herstemd worden voor een lid van den gemeenteraad tusschen een Katholiek en een Protestant. De laatste moet, natuurlijk, gekozen, de Katholiek, 't spreekt van zelf, verworpen worden! Waarom echter mag de Katholiek niet in aanmerking komen? Is hij ongeschikt? O neen! Het *Kronijkske* zelf zegt van hem, dat »niemand hem bekwaamheid ontzeggen zal. Hij moet dan wel bekwaam en geschikt zijn, wanneer het *Kronijkske* zelfs dit erkent. Maar »hij is een getrouw aanhanger der Roomsch Katholieke partij," 'tgeen zeggen wil, dat hij al zijne pligten, zijne godsdienstige zoowel als zijne burgerpligten, vervult. Door hem te benoemen zou derhalve »aan Rome een nieuwe handlanger in Gouda's Gemeente-raad gegeven" worden. En daarom derhalve moet worden gestemd voor den protestantschen kandidaat!

Wij gelooven niet, dat Nederland en Oranje grooter vijanden hebben dan zij, die zoo denken, zoo spreken en naar zulk eenen regel zich gedragen.

—

Z. Exc. de minister voor de Zaken der R. K. Eeredienst, de heer Lightenvelt, is dezer dagen van zijne buitenlandsche reis in de rezidentie teruggekeerd.

—

Door de R. K. Geestelijkheid te 's Bosch, is het volgend adres aan de Eerste Kamer ingezonden:

»Mijne Heeren!

»De ondergeteekenden, R. K. Priesters, Deken en Pastoors in het Dekenaat 's Hertogenbosch, nemen de eerbiedige vrijheid u hunne bezwaren te doen kennen tegen het wetsvoorstel op de kerkgenootschappen.

1) THORBECKE.
2) STRENS.

»Zij ontwaren met diep leedwezen, dat hetzelve tastbaar gerigt is tegen de *R. K. Kerk* hier te lande, terwijl zij de innige overtuiging hebben, dat noch de Geestelijkheid, noch de Leeken door hun maatschappelijk gedrag daartoe grond of aanleiding gaven.

»Zij hooren door alle onzijdigen, door alle onbevooroordeelde regtsgeleerden en staatkundigen in het rijk luid verkondigen, dat opgemelde wetsvoordragt in strijd is met de Grondwet en de staatsinstellingen van Nederland; en zij koesteren voor zich geen ander gevoelen.

»Zij dus ook kunnen daaraan geen ander karakter toekennen dan dat van eene gelegenheidswet, uit de spanning van het oogenblik geboren, en die ook hare huidige verdedigers bij het bedaren der hartstogten betreuren zullen.

»Zij wagen derhalve een eerbiedig beroep op uwe regtvaardigheid, en zij durven zich vleijen dat Uwe Vergadering, ver boven het woelen der driften verheven, niet aarzelen zal hare goedkeuring te weigeren aan de ongrondwettige inmenging van de regering in *kerkelijke zaken*, welke onmogelijk duurzame bevrediging aanbrengen, maar louter het kwaad verplaatsen kan.

»Met dat billijk vertrouwen smeeken zij deemoedig U, Mijne Heeren! het wetsontwerp op de kerkgenootschappen *niet* aan te nemen.

»'s Bosch, 3 Sept. 1853."

Te Arnhem worden geteekend de volgende adressen aan Z. M. den Koning en aan de Eerste Kamer.

»*Aan Z. M. den Koning.*

»Sire!

»Uwe Majesteits getrouwe onderdanen, Katholijke ingezetenen van Arnhem, brengen hunne bekommeringen voor de belangen van het dierbaar kleinood hunner godsdienst met den diepsten eerbied voor Uwer Majesteits kroon.

»Eene wetsvoordragt is door de Regering aan de Staten-generaal aangeboden, welke in het oog van Adressanten onbestaanbaar is met de vrijheid van godsdienst en de gelijke bescherming der gezindheden in de Grondwet verzekerd.

»Volgens de overtuiging van Adressanten, zijn kerkelijke waardigheden en derzelver zetels van zuiver kerkelijken aard. Alleen op het kerkelijk terrein kan van af deze zetels worden gewerkt. De openbare oefening van kerkelijke verrigtingen is beperkt tot gebouwen en besloten plaatsen, en tot geenerlei hinderlijke openbaarheid kan zij leiden, ten zij door middel der drukpers gelijkelijk over het geheele land.

»De inmenging derhalve van de Regering met het regelen van kerkelijke zetels, zouden haar brengen op het verboden, het zuiver kerkelijk terrein.

»Adressanten vermogen dan ook niet te beseffen hoe de vestiging der zetels in aanraking vermag te komen met de openbare orde en rust. Zoolang slechts andersdenkenden de vrije oefening hunner wettige regten weten te eerbiedigen, is daarvan voor orde of rust niets te vreezen, en wanneer die eerbied mogt te kort schieten, dan zal er toch klem genoeg voorhanden zijn, bij de Regering Uwer Majesteit, om dien eerbied krachtig af te dwingen.

»Nimmer zal het gezegd worden, dat onverdraagzaamheid en pogingen om onrust te stoken, voldoende zijn in Nederland, om de vrije oefening van wettige regten onbestaanbaar te doen verklaren met de openbare orde en rust.

»Sire! de regeling van het kerkgenootschap, waartoe adressanten het geluk hebben te behooren, is volbragt ingevolge de Grondwet, en de uitlegging daaraan gegeven door de regering des Vaderlands, zij was derhalve eene volkomene geoorloofde regtmatige daad

»Die organisatie zal toch voorzeker niet vernietigd kunnen worden door eene wet van jongere dagteekening, welke regelen zoude stellen aan het voorledene.

»Plegtige verklaringen zijn er nopens den zin der Grondwet door Uwer Majesteits regering afgelegd, bij het Hoofd der Katholijke Kerk. De onderhavige wetsvoordragt poogt daarop terug te komen, hoofdzakelijk in het vijfde harer artikelen en niet minder in het eerste.

»Adressanten vermogen niet te beseffen, hoe eene poging om zulke verklaringen, heden gegeven, morgen als niet te beschouwen, bestaanbaar zij met de goede trouw, met de eer en veiligheid van Nederland. Adressanten stellen zich gerust in het vertrouwen, dat Uwe Majesteit niets zal dulden, wat daarmede strijdig is.

»Sire! Uwe katholijke onderdanen komen op hunne beurt bij den kroon bescherming vragen voor hunne dierbaarste regten en genoegdoening voor hun geschokt gevoel. Als een uiterste middel beproeven zij het beroep op de Kroon, in het plegtig oogenblik des gevaars.

»Die wetsvoordragt, waartegen zij opkomen — door bijna geheel het Nederlandsche [illegible] ze, met verschillende gewaarwordingen, beschouwd als vijandig tegen uwe 1200,000 katholijke onderdanen.

»Sire! de Katholijken hebben in Nederland toch reeds maar al te veel te verduren van den oneerlijken krijg, dien geheime genootschappen hun onophoudelijk aandoen.

»Uwe Katholicke onderdanen zijn rustige burgers; de jongste maanden hebben het op nieuw treffend bewezen. Hunne godsdienst bezemt hun den diepsten eerbied in voor het wettig gezag. Nederlanders zijn zij in den vollen zin van dat woord. Zij hebben geen enkele herinnering te verzaken, waarop het bestaan rust van Nederland als onafhankelijke Staat. Al poogt men die herinneringen te vermengen met ongelukkige gebeurtenissen, die daaraan vreemd zijn gebleven. — Ook hun is alles dierbaar, wat Nederlands onafhankelijkheid betreft. Zij zijn onwrikbaar gehecht aan Koning en Vaderland. Zij stellen hoogen prijs op de instellingen, waaronder zij leven. Maar daarom vertrouwen zij ook, dat zij niet zullen worden opgeofferd aan de oogenblikkelijke opgewondenheid eener misleide menigte.

»Sire! met den diepsten eerbied durven Adressanten van Uwe Majesteit verzoeken: de intrekking van, of althans de weigering der koninklijke goedkeuring op het wetsontwerp tot regeling van het toezigt der regering op de onderscheidene kerkgenootschappen, wanneer dit door de Eerste Kamer der Staten-Generaal mogt worden aangenomen."

»*Aan de Eerste Kamer der Staten-Generaal.*

»Mijne Heeren!

»De ondergeteekende, allen R. K. ingezetenen van Arnhem wenden zich met verschuldigden eerbied tot U de vertegenwoordigers van het gansche Nederlandsche volk, in het bijzonder geroepen tot handhaving der belangen van de kroon, — om kenbaar te maken hunne levendige bekommering voor hunne dierbaarste belangen, welke zij bedreigd achten door het wetsontwerp betrekkelijk het toezigt der regering op de onderscheidene kerkgenootschappen.

»Het hoofd der Katholieke Kerk heeft, in overeenstemming met de Grondwet en de uitlegging daaraan door de regering gegeven, vrijelijk aan het R. K. kerkgenootschap hier te lande de organisatie verleend, die hetzelve in eenen normalen toestand moest terugbrengen.

»Wat andere gezindheden van die regeling te duchten hebben; hoe zij zich daarmede mogen bemoeijen: verklaren Adressanten niet te beseffen, noch zelfs te kunnen gissen.

»Eenige mannen, wier maatschappelijke positie ten waarborg moest vesrtrekken, dat zij wisten wat zij deden, hebben niet geschroomd misbruik te maken van uitdrukkingen in een louter kerkelijk stuk, om godsdienstige vraagpunten over te brengen op het terrein van den staat; om de eene [illegible] te misleiden met voorspiegeling van denkbeeldige gevaren! en uit naam van heillooze driften eene andere helft vijandig tegenover te stellen.

»De mannen der regering, wel verre van die gevaarlijke opgewondenheid tegen te gaan, en hiermede, even als door het beschermen eener volkomene rustige minderheid, de orde te handhaven en den eersten pligt eener regering te vervullen: hebben liever verkozen dier opgewondenheid voedsel te geven, met het voorstellen eener wet, bestemd om de regten dier minderheid aan banden te leggen.

»Een afgevaardigde uit Arnhem, luide beroep doende op de opregtheid — heeft zelfs geijverd tegen een poging om dat wetsontwerp het karakter te ontnemen eener gelegenheidswet, voornamelijk de Katholieken betreffende.

»Adressanten vermogen zulke voordragt niet te rijmen met de gelijke bescherming van alle gezindheden bij de Grondwet gewaarborgd, zij zien daarin geene handhaving der openbare orde en rust — maar veeleer — zij zeggen het met leedwezen — handhaving van openbare wanorde en onrust.

»De regering kan zich niet inlaten met den zetel van kerkelijke waardigheden, zonder te betreden het zuiver kerkelijke terrein, waarvan de toegang haar verboden is. Of zullen zetels voor kerkelijke waardigheden in Nederland niet langer wezen van zuiver kerkelijken aard? Adressanten beschouwen zulke inmenging dan ook onbestaanbaar met de vrijheid van Godsdienst, in de Grondwet geschreven.

»De regering wil de vestigingsplaats van kerkelijke waardigheden regelen in het belang der openbare orde en rust. Adressanten vermogen niet te beseffen, hoe louter kerkelijke verrigtingen, van welke toch alleen bij kerkelijke zetels de rede kan wezen, noch hoe dus deze zetels-zelve in betrekking kunnen komen tot de openbare orde en rust! Kerkelijke verrigtingen zijn beperkt tot gebouwen en besloten plaatsen. Zij kunnen geen hinderlijke openbaarheid erlangen, dan door middel van de drukpers, gelijkelijk over het geheele land.

»Of zal voortaan in Nederland genoegzaam zijn, dat onverdraagzaamheid de rust des lands dreige te verstoren, en weigere de uitoefening der regten van andersdenkenden te dulden, te eerbiedigen, om aanstonds die vrije uitoefening aan banden te leggen, en te verklaren onbestaanbaar met de openbare orde en rust?

»Zal de regering van Nederland gemeene zaak maken met hen, die onrust verwekken, om den zwakkeren te helpen verdrukken?

»Alle beginselen worden in dat wetsontwerp van toezigt op de kerkgenootschappen op deerlijke wijze miskend. De regeling van eenig kerkgenootschap, bij de Grondwet *naar de uitlegging der regering* verzekerd, het gevolg dus van een regelmatige daad, zoude worden omvergeworpen door eene Wet, van een tijdstip gedagteekend, waarop die regeling ten eenemale was volbragt. Men zoeke geen terugwerkend vermogen, waar niemand het poogt te vinden! Maar men loochene het niet daar waar de evidentie het aanwijst. Men beroepe zich niet op wetten, wier bestaan men zelf betwijfelt, en welke de regering-zelve bij de organisatie van het hervormd kerkgenootschap herhaaldelijk zoude hebben geschonden en als niet bestaande heeft beschouwd.

»Die wetsvoordragt, daar adressanten tegen opkomen, ze is in strijd met plegtige verklaringen door Nederlandsch Regeringen aan het Hof van Rome gegeven, en de leer, dat zulke verklaringen morgen door die zelfde Regering voor nietig kunnen worden verklaard, is in het oog van adressanten, onbestaanbaar met de goede trouw, onbestaanbaar met de veiligheid van den Staat. De voornaamste steunpilaar van Staten, toegerust met minder stoffelijke kracht, is toch voorzeker het goed regt.

»Als Nederlanders stellen zij er den hoogsten prijs op, dat niet de geringste verdenking van kwade trouw kan worden geworpen op de regering van hun Vaderland. De Eer van dat Vaderland is hun dierbaar in hooge mate.

»Adressanten hebben veel verduurd, en zouden nog meer kunnen verduren in het belang van Koning en Vaderland. Maar zullen beiden worden gebaat met eene wet welke 1200,000 Katholijken moeten beschouwen als hun vijandig?

»Duizenden, en nogmaals duizenden zouden zich tot U wenden met dezelfde klagten, zoo hun de tijd daartoe was gegund.

»Tot U, Mijne Heeren! die den eerbied van allen hebt afgedwongen door uwe kalme waardigheid, te midden der opgewondenheid, door eenen helderen blik, die de gebeurtenissen overziet, zonder er door medegesleept te worden, wenden zich adressanten met volle vertrouwen, om eerbiedig de verwerping te verzoeken eener voordragt, die onbestaanbaar is met de Grondwet, onbestaanbaar met de belangen van Koning en Vaderland."

Het adres te Zwolle onderteekend, luidt als volgt;

»*Aan de leden van de Eerste Kamer der Staten-Generaal.*

»Mijne Heeren!

»Het is met innig gevoel van leedwezen dat wij ondergeteekenden allen Katholieken van Zwolle, ons tot U, Mijne Heeren, moeten wenden; niettegenstaande toch de waardige taal van onze Vertegenwoordigers; niettegenstaande de menigvuldige petitiën heeft de Tweede Kamer der Staten-Generaal onze hoop teleur gesteld, door de wet tot regeling van het toezigt op de onderscheidene kerkgenootschappen aan te nemen; onze laatste hoop is nu op U gevestigd, die door een manhaftig antwoord op de troonrede getoond hebt, U noch door fanatismus, noch door religiehaat te zullen laten leiden.

»Wij verzoeken U derhalve dringend, Mijne Heeren, Uwe te stemming aan eene wet te weigeren, die in plaats van te bevredigen, twist en tweedragt zal stichten tusschen zonen van hetzelfde Vaderland; aan eene wet, die voor twee vijfden van Neerlands volk, eene verdrukkingswet zal zijn; aan eene wet, die de natie in het oog van geheel Europa belagchelijk maakt.

»In het vertrouwen dat regt en billijkheid in Uwe hooge Vergadering zal voorzitten en de zege behalen, is het dat wij met den meesten eerbied dit ons verzoek ter Uwer kennis brengen.

»'t welk doende."

»Zwolle, 2 Sept. 1853.

De *Courrier de la Meuse* berigt dat Hunne Hoog Eerw. de Aartsbisschop en de Bisschoppen van Nederland een kollektief adres aan de Eerste Kamer hebben aangeboden tegen de aanhangige wetsvoordragt.

Men meldt ons dat de geestelijkheid uit de verschillende parochien der Gemeente Oosterhout zich bij adres tot de Eerste Kamer gewend heeft.

Petitionnement.

Wij vernemen dat heden verzonden zijn adressen aan de Eerste Kamer der Staten-Generaal, gelijkluidend met dat, medegedeeld in ons Nommer 1928.

Uit	Amsterdam (1)	met	242	naamteekeningen
»	Utrecht	»	225	»
»	Winterswijk	»	43	»
»	Ziewent	»	174	»
»	Ruurlo	»	50	»
»	Warmond	»	48	»
»	Gouda	»	163	»
»	Sexenaer	»	64	»
»	Angeclo	»	66	»

(1) Vierde opgaaf.

Uit Pekel-A	met	64	naamteekeningen
» Stadskanaal	»	68	»
» Oosterhout	»	198	»
» Sluis	»	61	»
» Gorinchem	»	107	»
» Kloosterburen	»	66	»
» Hoeven	»	85	»
» Haaksbergen	»	51	»
» Bergen op Zoom	»	206	»
» Groningen	»	155	»
» Bedum	»	21	»
» Westwoud	»	38	»
» Hoogland	»	138	»
» Nieuw en Oud-Niedorp	»	38	»
» Zwolle	»	158	»
» Tholen	»	59	»
» Halsteren	»	117	»
» Sas van Gent	»	22	»
» Goes	»	101	»
» Woerden	»	213	»
» Beemster	»	44	»
» Op den Hoorn	»	34	»
» Cothen	»	80	»
» Appeltern	»	59	»

Wij vestigen de aandacht onzer lezers op eene nieuwe verzameling *Oude Nederduitsche Volksliederen*, text en muziek, waarvan vele nog heden ten dage gezongen worden in het voormalig Fransch-Vlaanderen, thans *Departement du Nord* van het Keizerrijk. De Heer E. de Coussemaker, wiens onschatbare verdiensten ten opzigte van den Ouden Katholieken Kerkzang ten duidelijkste hebben uitgeblonken in zijn bekend werk *Histoire de l'harmonie du Moyen âge* is de bewerker van dezen merkwaardigen bundel, waarvoor de ijverig Fransch-Vlaming zich groote, ook geldelijke opofferingen getroost, als blijken kan uit den goedkoopen prijs van *f* 1.80.

Bij onzen Uitgever is gelegenheid ter bestelling van exemplaren.

Het is aan ons, Katholieken, om de pogingen te ondersteunen, die worden aangewend tot bevordering der waardeering van het vroege verleden, van de heerlijk bloeijende beschaving der Katholieke Eeuwen. Onze dolende broeders hebben de gewoonte aangenomen zich in Nederland den weg tot verrijking van hart en geest geheel af te snijden, door met de Godsdienst der Middeleeuwen, tevens acht van de schoonste eeuwen der Nederlandsche Geschiedenis achter de bank te werpen. Dezelfde oorzaak, die Bisschopsvrees bij hen, als eene epidemie, in de laatste maanden verspreid heeft, maakt, op de treurigste wijze, voor hen onzigtbaar en ongenietbaar al wat onder het Bisschoppelijk bestuur, van Willebrordus af tot aan Frederik Schenk van Tautenberg, gebeurd is en tot stand gebragt. Zij huiveren bij het binnentreden van hunne eigene, voormaals Katholieke kerken; zij vlugten al wat hun de kunst, de litteratuur, of iets van het maatschappelijk leven der voortijden herinneren kan. Medelijden met hen! maar de beoefening van ons verleden er niet om verzuimd!

Men leest in de laatste aflevering van het *Weekblad voor Geneeskundigen:*

»Rotterdam, 31 Augustus. Sedert den 22 dezer maand hebben zich hier bijna dagelijks Cholera-gevallen vertoond, welke voortdurend de vrees levendig houden, dat op nieuw eene epidemie ons bedreigt. Omtrent het juiste aantal gevallen durven wij niet met zekerheid uitspraak doen. Aan de plaatselijke geneeskundige kommissie is opgave gedaan van een 20tal gevallen, bij het bureau van den burgerlijken stand zijn 18 personen aangegeven, als aan de ziekte overleden; de doodelijk afgeloopen gevallen kenmerkten zich door een bijzonder snel verloop. — Ook in de naburige plaatsen Schiedam en Overschie moeten enkele gevallen zijn waargenomen (?) — Wij mogen niet verzwijgen, dat de eerste gevallen zich in de laatste dagen der kermis hebben vertoond, doch evenmin, dat slechts enkele derzelve zich voordeden bij personen, die onmiddellijk daarmede in verband stonden. De waargenomen gevallen kwamen voor in de verschillendste stadsgedeelten, echter over het algemeen veel meer in het westelijke, dan in het oostelijke gedeelte.

»Tot nog toe heeft men geene bijzondere cholera-hospitalen opengesteld, doch de lijders, waar zulks wenschelijk voorkwam, naar het stedelijk ziekenhuis vervoerd; van de 14 aldaar opgenomen zijn 7 overleden.

» — 3 September (*per Telegraaf*): Er zijn thans aan de plaatselijke kommissie 36 choleragevallen aangegeven en aan den burgerlijken stand 21 aan die ziekte overleden; in het ziekenhuis kwamen nog 6 gevallen bij en bezweken er 4."

Donderdag ll. is Z. M. in den vroegen morgen te Amsterdam aangekomen, en omstreeks half 8 ure over Naarden en Soest naar het kamp gereden. Nabij het kamp heeft Z. M. het rijtuig verlaten en te paard zijne reis voortgezet.

De troepen stonden alle geschaard, werden terstond door den Koning geïnspekteerd, waarna zij eenige evolutien hebben gemaakt, voorbij Z. M. defileerden en weder inrukten. Dien dag heeft Z. M. verder alles stiptelijk nagegaan, en niet verzuimd eenige doelmatige en nuttige wenken te geven.

Omstreeks den avond heeft Z. M. zich naar de zijde der grenadierstenten begeven, waar verscheidene onderofficieren en manschappen zich met degen en baton voor het oog des Konings oefenden.

Vrijdag hebben de troepen, onder geleide des Konings, eene groote militaire promenade gemaakt langs het Huis ter Heide, den Macadam weg, door Zeijst en langs Vollenhoven weder terug. Ten 10 ure uit het kamp vertrokken, waren zij er omstreeks 2½ ure terug. De Koning werd overal met gejuich begroet. Gisteren Zaturdag viel er den geheelen dag een hevige regen; gelukkig hadden de troepen rust.

Heden Zondag is het weder onverwacht gunstig geworden. Het is de verjaardag des Prinsen van Oranje, die, in het kamp aanwezig, aan het leger is voorgesteld als 1ste luit. der grenadiers; tevens is hij benoemd tot luit. 2de kl. van de marine; het gunstige weder belooft, dat het kamp misschien zijn schoonsten dag zal beleven; bij duizenden stroomt het naar de Zeysterheide; er is aan de *file*rijtuigen op den weg derwaarts geen einde. (*U. C.*)

'sGRAVENHAGE, 4 Sept. Heden wordt de 13e verjaardag van Z. K. H. den Prins van Oranje met de gebruikelijke plegtigheden in deze residentie gevierd.

— Alhier is aangekomen en aan het hôtel *Paulez* afgestapt de heer E. J Montaflo, hoofd-officier der artillerie, in dienst van H. M. de Koningin van Spanje.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 3 September. Men ontvangt van alle kanten berigten uit de departementen dat de graanprijzen beginnen te dalen.

Het besluit der regering omtrent den prijs van het brood te parijs, is genomen op uitdrukkelijk bevel des Keizers. De Orleanistische partij maakt nog al aanmerkingen op dezen maatregel en vergelijkt den met een dergelijken onder Koning Lodewijk Philips genomen, en die naar haar oordeel niet alleen op Parijs, maar op het geheele land betrekking had.

— Bij voortduring maken de brieven uit Italië gewag van zamenspanningen en pogingen tot opstand, die blijkens de ontdekkingen door middel der overal verspreide geheime genootschappen worden georganiseerd.

— Partikuliere brieven uit Konstantinopel verzekeren, dat men aldaar de door den Sultan verlangde veranderingen in de jongste Weener nota als nog al belangrijk beschouwde en wel in staat om de eindschikking op nieuw dralende te houden. Men wil er wel weten, dat de Keizer van Rusland in die wijzigingen zal toestemmen, dat de vorstendommen ten spoedigste ontruimd zullen worden, en de vloten naar hare havens terug keeren.

ENGELAND.

LONDEN, 3 Sept. Over het algemeen merkt men op, dat de Koningin van de zijde der overheden zoo wel als van de bevolking te Dublin zeer goed is ontvangen. Sommige bladen willen hieruit opgemaakt hebben, dat eene toenadering tusschen Engeland en Ierland het naaste gevolg dezer reis zal wezen, en dat zoo doende Ierland niet voor het uitwendige alleen, maar inwendend een deel zal uitmaken van het vereenigde Britsche rijk. Aan valsche beschouwingen over de verhouding van Ierland tot het Engelsche gouvernement is thans geen gebrek, en men zou het thans gaarne willen doen voorkomen, alsof de systematische verdrukking, die Ierland ten allen tijde van het Engelsche gouvernement ondervonden heeft, weinig meer is dan eene legende, door Iersche volksleiders verdicht en geklenrd. De Koningin — dus zegt men — heeft nog geen blijk gevonden, dat de Iersche bevolking van haar afkeerig is. Het kan zijn, doch het bewijst niets; de ontvangst van vorstelijke personen, met welke betuigingen van geestdrift ook vergezeld, staat te veel gelijk met eene vooraf goed in elkander gezette en behoorlijk gerepeteerde vertooning, om ze als eene uitdrukking van den volksgeest te kunnen aannemen.

— De Koningin heeft een bezoek afgelegd ten huize van den heer Dargan, die al de onkosten der Dublinsche tentoonstelling voor zijne rekening heeft genomen. Men leest omtrent dit bezoek in een der dagbladen van de Iersche partij, het volgende:

»Het bezoek waarmede de Koningin den heer Dargan aan zijne woning heeft vereerd, is eene openlijke verklaring dat in haar oog nijverheid en arbeid den mensch adelen, en dat, wat ook eene luije aristokratie moge denken, onze Souvereine althans den man eert die, door nijverheid opgekomen zijnde, zich aan de nijverheid blijft wijden en haar onder zijne landgenooten tracht te bevorderen. Het bezoek der Koningin bij Dargan is een gedenkwaardig tijdstip in de historie van den vooruitgang onzer eeuw; het was het eerste bezoek hetwelk immer door de Koningin gebragt is aan eenen onderdaan zonder titel. Elk die in het zweet zijns aanschijns zijn brood eet, zal nieuwe kracht tot den arbeid in zich gevoelen, wanneer hij hoort dat eene aan graven en hertogen ontzegde eer niet te groot is geacht voor iemand, die zijne opkomst aan handenarbeid te danken heeft. De Ieren van elke klasse zullen het bezoek bij Dargan aanmerken als een aan hunne natie gebragt eerbewijs."

DUITSCHLAND.

WEENEN, 3 September. De Keizer van Rusland benevens de grootvorsten worden te Olmutz verwacht, alwaar gedurende de herfstdagen 30,000 man zullen kamperen.

KEULEN, 2 Sept. Men leest in het *Journal de Francfort* een brief uit Rome: dd. 23 Augustus:

»Wat het laatste komplot betreft, Mazzini had een feestdag gekozen, om een slag te wagen; daar hij te Milaan den laatsten dag der karnavals gekozen had, meende hij nu, dat den 15 Augustus de Fransche soldaten in de herbergen verspreid zouden zijn, ter viering van den feestdag huns Keizers met witten wijn van Velletri, terwijl de hoofdofficieren in het Fransche ambassadeurs hotel hetzelfde met Champagne wijn deden. En ziedaar de rede der komst op het Romeinschen strand van die demokraten, van welke ik u de gevangenneming in mijnen brief dd. 9 Aug. gemeld heb.

»Er bestond eene volkomene overeenstemming tusschen de hier wonenden en die buiten 'slands zijn. Zij hielden eene geregelde briefwisseling en op hun gemak hadden zij een opstand voorbereid. Doch, hoe is het mogelijk? Ondanks de medewerking van den heer Mangin, direkteur der fransche politie, is het aan de romeinsche overheid niet mogelijk geweest in de aan het postkantoor onderzochte brieven het plan van den opstand te vinden. Die brieven behelsden handelszaken, liefdehistories en onderwerpen betreffende schoone kunsten als anderzins, en waren slechts verstaanbaar voor het hoofd der eedgenooten.

»Er bestaat een bladje karton, waarin zich hier en daar langwerpige openingen bevinden, en waarvan het hoofd der zaamgezworenen te Londen een volkomen gelijkend exemplaar bezit. Zijn kartonblaadje op een vel postpapier leggende, schrijft hij de bevelen, die hij ter zake van het komplot te geven heeft. Na het karton weggenomen te hebben, vult hij de vele uitlatingen van zijnen brief aan met zinsneden, die aan den brief eene geheel andere beteekenis, ja eene geheel onschuldige beteekenis geven.

»Het hoofd der romeinsche demagogen zoodanigen brief ontvangende, legt het in zijn bezit zijnde kartonblaadje er op op en leest in zijn geheel het revolutionnair bevel. Op dezelfde wijze antwoordt en verzendt hij zijn brief per post, na de blanco regels te hebben ingevuld, die aan de zaak een geheel ander aanzien geven.

»Hoe is men er toegekomen om dat alles te weten? 't Is mij onbekend. Zeker is het intusschen, dat, had Aurelio Salfi, onze gewezen drieman niet in een nieuwsblad van Genua den landlieden van Romagna zijn dank betuigd voor de hem bewezene gastvrijheid en bescherming vòòr de dagen van 6 Februarij, Mgr. Grasselini niet gedacht zou hebben om nasporingen te laten doen. En waren die nasporingen niet gedaan geworden, men zoude niet ontdekt hebben, dat de 15de de bepaalde dag was, ter uitvoering van een nieuw waagstuk.

»Daarvan onderrigt heeft men de brieven aan den post onderzocht. Aanvankelijk werd niets ontdekt, maar eindelijk kwam men te weten, dat de eedgenooten des nachts aan de kust tusschen Civita Vecchia en Corneton of tegen den middag, tusschen Civita Vecchia en Palo eene landing zouden doen. Het is alstoen gemakkelijk geweest hen in hechtenis te nemen."

STADSNIEUWS.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 5 September.

GETROUWD (31 Aug.): F. R. Wilson, van Emmerich met J. E. Went.

BEVALLEN (2 Sept.): S. Köhne, geb. Brink, D. — (3 Sept.): E. C. H. Roodhuijzen, geb. Dirks, Z.

OVERLEDEN (1 Sept.): W. H. J. Aldag, 1½ j. - E. Scher, geb. van der Vegte, 44 j. - F. A. Kortman, 61 j.

HANDELSBERIGTEN.

AMSTERDAM, 5 September.

GRAANMARKT.

AMSTERDAM, 5 Sept. Tarwe tot vorige prijzen met weinig handel; verkocht: 130 ℔ witb. Pools. *f* 416; 128 ℔ b. dito *f* 400, *f* 406; 129 ℔ dito *f* 406; 127 ℔ dito *f* 395; 125 ℔ dito *f* 375; 124 ℔ ger. dito *f* 350; 126 ℔ Rijn *f* 350

Rogge prijshoudend, met veel handel, verkocht in Entr.: 118 ℔ n. Archangel ƒ223; 117 ℔ j. dito ƒ229; in Cons.: 121, 122, 123 ℔ Pruissische ƒ237, 240, 242, 123 ℔ Odessa ƒ242; 116 ℔ dito ƒ222; 118, 119 ℔ Donau ƒ228, 237; 114, 115, 116 ℔ o. Gedr. ƒ215, 218, 221.

Garst ƒ 3 a ƒ 4 hooger: 110 ℔ n. Deens. ƒ 212; 101, 103 ℔ n. Old. Winter ƒ 191, ƒ 195.

Haver zonder handel.

Boekweit ƒ 3 hooger met minder genegen koopers: 114, 117, 119 ℔ Holst. ƒ 215, ƒ 226, ƒ 232.

Op 9 vaten Olie in Sept. en Oct. ƒ 74 ℒ. *Raapolie* op 6/w. ƒ 40¾, Vliegend ƒ 39¼; 1°. Oct. ƒ 40¼, ⅛; Nov. 40¾; Dec. ƒ 41; Mei ƒ 41. *Lijnolie* op 6/w. ƒ 33; Vliegend ƒ 32. *Hennepolie* op 6/w. ƒ 39½. *Raapkoeken* per 1040 st. ƒ 82, 86. *Lijnkoeken* per 104 st. ƒ 11, 13½.

DELFT, 3 Sept. De prijzen der Kaas zijn heden geweest ƒ18,50 a ƒ 22,50 en werden verkocht 26 stapels of 8,522 Ned. ℔.

LONDEN, 3 Sept. Koffij. *Native Ceylan* blijft gezocht tot 47 s. a 47 s. 6 d., waartoe weinig afgevers. *Plantage* soorten op de verhooging van 1 a 2 s. gevraagd.

Suiker. *Ruwe*. Zoowel in den loop dezer week als heden, waren de zaken zeer uitgebreid tot eene kleine verhooging. *Geraffineerd*. Zoowel Engelsche als Hollandsche *Crushed* tot ferme prijzen met zeer veel handel.

Thee. *Congo* meer gevraagd voor de goede en fijne soorten. — Tegen 6 dezer zijn 25000 kisten in veiling aangeslagen.

Rijst. Oostindische soorten zijn heden minder begeerd. — Zeilende ladingen Aracan tot 10 s. 9 d. gevraagd met weinig afgevers.

Gedroogde Fruiten. Met zeer veel handel tot verhoogde prijzen. Mooije jarige Zantische *Krenten* 105 a 110. *Rozijn*. Rood Smirna 45 a 48 s.

Specerijen. *Peper* gevraagd en hooger. *Foelij* zeer gezocht en hooger. Prima soort 3 s. a 3 s. d. *Noten* goed te verkoopen. *Nagelen* ferm. *Amboina* 8½ a 9 d.

Talk minder gezocht met verkoopers.

Graanmarkt. *Tarwe* met zeer weinig handel. *Garst* prijshoudend. *Haver* met goeden aftrek.

Veemarkt. Er is gisteren zeer veel vee onverkocht gebleven, ofschoon de prijzen niet minder zijn. Er waren ter verkoop 1070 Runderen, 11168 Schapen, 740 Kalveren en 310 Varkens.

Boter met onveranderde prijzen en aanzienlijke voorraad. Vriessche fijn 90 a 92 s., Mindere 8 s. a 8 s. 6 d.

Kaas: Met veel omzet. Edammer 44 s, a 48 s. Goudsche 36 s, a 44 s.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

		3 Sept. 4½ u. gebl.	5 Sept.	4 u.	gebl.
Nederl. Werkel. Sch. à	2½	63[illegible]	63[illegible]	63[illegible]	
Dito [illegible]	3	76[illegible]	76[illegible]	76¼	76[illegible]
Dito Dito	4	95½	95 7/16	95 9/16	95½
O. I. Leening 1844	4	95⅜	95 5/16		
Amortis. Syndic.	3½		94½		
Handel-Maatschappij	4½		129¾	130	
Aand. Rijn-Spoorweg					
Aand. Holl. S. M.					
Obligatien					
België, Obligatien 1844					
Cert. bij de Belg. Bank	2½				
Dito bij Rotsch. en Volksv		52¾	52 13/16		
Frankrijk, Obligatien	3				
Spanje Nieuwe	1	23⅛	23 3/16	23¼	
Dito	3				
Dito Binnenl. à 6/m.		43¼	43 5/16		
Coup. Bewijzen		6⅜	6 7/16	6½	
Amortisable Schuld		5⅛	5 1/16		
Portugal te Londen	5	40⅛	40¼	40½	40½
Dito uitgestelde			17¾	18¼	
Rusl. bij *Hope* 1798 en 1816	5	109	108⅞	109	
Dito Dito 1828 en 1829		108½	108½		
Cert. bij d°. 1831 en 1833			98		
Dito	4½	100 1/16	100⅛		
Dito bij *Hope*	4		93½	93¾	
Dito bij *Stieglitz en C°.*		92¼	92½		
Dito bij [illegible] 5de Serie	4				
Cert. te Hamburg	5				
Inschrijving in Assignat.	6				
Cert. van dito		75⅛	75⅛		
Polen, Certifikaten	4	87	87		
Dito Aand. à fl. 500					
Dito met Lot. » 300					
Amerika, Bank-Actiën					
Pruissen, Aand. met Lot. R. 50					
Oostenrijk, Metalliek	5 pCt.	82⅝	82⅜	82⅝	
Dito 1852					
Dito 1847	2½	42 13/16	42¾		
Dito 1851	2½	42 11/16	42 11/16	42¾	
Dito 1849	5	95¼	95⅜		
[illegible] Bank bij *Goll en C°.*					
[illegible]	4				
Leening [illegible]	5	95¼	95⅜		
Aand. [illegible] Loting fl. 500					
Nieuwe [illegible] » 250					
Napels, Cert. [illegible] *Rouwer*	5 pCt.				
Brazilie te Londen [illegible]	5		98¾		
Dito Leening 18[illegible]	[illegible]				
Peru	[illegible]	[illegible]	81		
Mexico Nieuwe		[illegible]	25 13/16		
Venezuela à £ 100		[illegible]			
Grenada à £ 100		12[illegible]			
Dito Uitgestelde		[illegible]		9 13/16	
Ecuador à £ 100					

Mexiko onbepaalde 25½, 9/16; Denemarken 5 pCt. 10[illegible]

Over het geheel was de markt iets vaster, met vrij [illegible] handel in de hoofdsoorten van Binnenl. en vreemde fondsen.

Koers van het Geld: Beleening 2½ pCt, Prolongatie 2½ pCt. Diskonto 2 pCt.

Wisselkoers.

Parijs	2/m.	ƒ 56⅛	Livorno	2/m.	ƒ 39⅜
»	zigt	» 56½	Napels		» 81½
Bordeaux	2/m.	» 55⅞	Petersburg	»	» 1.88
»	½/m.	» 56½	Weenen	6/w.	» 32⅛
Madrid	3/m.	» 245	Augsburg	»	» 35⅜
Cadix	»	» 245	Frankfort	»	» 99
Seville	»	» 242	Hamburg	2/m.	» 35 3/16
Bilbao	»	» 243	»	zigt	» 35½
Lissabon	»	» 41½	Londen	2/m.	» 11,67½
Porto	»	» 41½	»	zigt	» 11,75
Genua	2/m.	» 46¼	Rotterdam		» ⅛

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 3 Sept. Belg. leen. 2½ pc. 56, 1840/1842 4½ pc. 98; 1852, —; Spanje 1—3 pc. 22 11/16; Binnenl. 3 pc. 43⅛; Romeinen 5 pc. —; Oostenrijk Metalliek 5 pc. 85⅛.

WEENEN, 3 Sept. Met. 5 pc. 94¼; Bank-Aktien 1394; Wissel op Londen —.—, Zilver —.

BERLIJN, 3 Sept. Schuldbr. 3½ pc. 92⅝; Loten —; Rusl. Stiegl. 4 pc. 97; Pools. 4 pc. 91; Loten fl. 500 92; Oost. Met. 5 pc. 88¼; Amsterdam zigt 142⅛ id. 2/m. 141⅜.

HAMBURG, 3 Sept. Rusl. Cert. 104½; Oostenrijk Met. 5 pc. 93¾; Spanje 1—3 pc. 21½; Binnenl 3 pCt. 40¼.

FRANKFORT, 3 Sept. Met. 5 pc. 86⅞, A 5 pc. 86⅜; 2½ pc 44⅝; Bank-Aktien 1530; Darmst. Loten fl. 50 100¼; id. fl. 25 31⅞; Badensche Loten fl. 50, 71⅜; id fl. 35, 40½; Nassausche fl. 25, 29⅜; Holl. 2½ pc. 63¼, id. 4 pc. 95½; Sardinische 42¼.

SCHEEPSTIJDINGEN.

AMSTERDAM, 4 September. Het schip de Amstel, kapt. W. van Duyn, van Triëst naar Holland, is den 24 Augustus lek te Almeria binnengeloopen.

— 5 dito. Het schip Elon, kapt. J. Jewit, van Newport naar Dordrecht, is, volgens brief van 't Vlie van den 3en dezer, aldaar met adsistentie van eene loodsboot, lek en met andere schade binnen en in de haven van Terschelling gebragt; moet lossen.

BINNENGEKOMEN:

HELVOET, 2 Sept. J. Lourens, Gertrude, Batavia, laatst van Brouwershaven.

UITGEZEILD:

TEXEL, 4 Sept. L. C. Peters, Louisa Christina, Suriname. - T. M. Jaski, Susanna, id.

HELVOET, 4 Sept H. Bruining, Riga, Curaçao - J. Goedknegt, Jonge Arie, Barcelona.

RIVIER-VAART.

AMSTERDAM, [illegible]

Keulen H. Kalfs, Colln N°. 17.
» G. Elbers, Dankbaarheid.
Mainz B. Kirschreiber, Mainz N°. 5.
Dusseldorp & Neus H. Polman, Niederrein N°. 4.
Duisburg J. Otten, Johanna.
Heilbron G. C. Smith, Clio.
Urdingen & Ruhort B. Brinkkamp, Twee Gebroeders.
Ludwighaven J. B. Hanlein, Delphin.

AMSTERDAM, 5 Sept. vertrokken:

Mainz W. Keller, Mainz N°. 1.

Rijnhoogte. Keulen 3 Sept. 8 vt. 3½ dm.

KORRESPONDENTIE.

Het artikel uit Hontenisse kan op dit oogenblik niet geplaatst worden.

ADVERTENTIEN.

Te Amsterdam bij C. L. van Langenhuysen, Drukker en Uitgever.